

Arven etter Franco- kampen om historien

**Invitasjon til åpent møte
Fredag 14. september**

Møtetid kl. 10:00-14:00 inkl. lunsj
Folkets Hus Stavanger

Påmelding til:
firmapost@rele.no

Frist 12. september

**Arr: LOs Distriktskontor og
Rogaland Elektromontørforening**

Arven etter Franco – kampen om historien

Åpent møte i Folkets Hus, Stavanger, fredag 14. September kl. 10.00 – 14.00.

80 år etter borgerkrigen deler Franco fortsatt Spania i to.

Det er 80 år siden Frente Popular vant parlamentsvalget i Spania 14. februar 1936. Sentrum venstre partiene i Frente Popular stilte til valg på et moderat reformprogram; sosial sikkerhet, bedre beskyttelse av arbeidstakere, jordreform, offentlig utdanning og amnesti for politiske fanger. Men det overordnede målet var å demokratisere republikken og hindre et fascistisk kupp. Frykten for fascsimen var vel begrunnet, få måneder etter valget gjorde offiserer og reaksjonære og fascistiske politikere opprør mot den valgte regjeringen. Kuppmakernes mål var å overta regjeringsmakta og knuse venstresida. Jordeiere, finanseliten og den katolske kirka støttet kuppforsøket.

Kuppforsøket 18. juli 1936 mislyktes. Deler av forsvaret forble lojale mot regjeringen, samtidig mobiliserte tilhengerne av folkefronten, og i 1937 ankom tusenvis av frivillige fra en rekke land for å forsvare demokratiet i Spania. Dette ble starten på en tre år lang borgerkrig, og på mange vis opptakten til den andre verdenskrigen. General Francos fascistiske styrker fikk umiddelbart militær- og annen hjelp fra sine fascistiske brødre i Tyskland, Italia og Portugal. Samtidig ble den lovlig valgte regjeringen utsatt for en effektiv blokade fra vestlige demokratier, etter press fra Storbritannia og deres appeasement-politikk. Uten innblandingen utenfra i form av hjelp fra de fascistiske statene og vestens boikott av republikken, ville Franco neppe vunnet borgerkrigen.

Den spanske borgerkrigen ble utkjempet fra 1936-39, men samfunnet bærer fortsatt preg av den bitre kampen mellom fascister på høyre side og republikanerne på venstresiden.

General Francos seirende terrorregime forfulgte og drepte systematisk tusenvis av fagforeningsfolk og sosialister, massegravene er mange, noen av dem er fortsatt uoppdagede.

Etterkommere som ønsker å lete etter familiemedlemmer som forsvant i Franco-regimets varetekt er med få unntak henvist til hjelp fra frivillige organisasjoner. Asociacion Para la Recuperacion de la Memoria Historica (ARMH) er den viktigste av disse organisasjonene, som gjør et stort arbeid for å hjelpe pårørende i letingen etter ofrene, som ofte ligger begravd ute på jorder, i veigrøfter, under veier eller parkerplasser. De frivillige organisasjonene som arbeider med dette, får heller ingen offentlig støtte, og er avhengig av og frivillig innsats og ekstern finansiering. Takket være dugnaden, hvor arkeologer, rettsmedisinere, fotografer og andre deltar, har ARMH foretatt utgraving av 1700 forsvunne. Da 80 år gamle Ascension Mendieta fikk være til stede da graven til hennes far, fagforeningsmannen Timeoteo Mendieta, ble åpnet, var det takket være argentinske menneskerettsadvokater, økonomisk støtte fra lokale fagforeninger i Norge og frivillige fra ARMH.

Organisasjonen ARMH driver ett omfattende arbeid for å finne massegraver og identifisere levninger etter Francos ofre, og de kommer til å fortelle om sitt arbeid.